

دستور کار جلسه:

- 1- تنظیم بسته پیشنهاد اقتصادی به دولت جدید و مشکلات تخصصی حوزه کمیسیون انرژی - (نامه شماره 99/3058/د مورخ 1400/4/5 و نامه 1400/488/د مورخ 1400/4/5)
- 2-ارائه پیشنهادات به وزیر محترم نیرو دولت جدید در مواجهه با بحران آب و برق
- 4- سایر موارد

در سومین جلسه کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی خراسان رضوی بررسی شد:

پیشنهاداتی برای حل گره‌های پیش روی صنایع آب و برق

در سومین جلسه کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی خراسان رضوی، که بصورت آنلاین برگزار شد، مشکلات تخصصی حوزه انرژی برق و راهکارهای حل این مشکلات بررسی گردید.

■ در تابستان امسال وضعیت صنعت برق بسیار اسفناک بود و با خاموشی بسیاری مواجه بودیم. نیاز مصرف برق کشور در تابستان امسال حدود 68 هزار مگاوات بود و در برخی مواقع تا 13 هزار مگاوات خاموشی داشتیم؛ این عدد بسیار بزرگی است که نشان دهنده رشد زیادی در کمبود برق نسبت به سال گذشته است. در برخی مواقع امسال، تا 20 درصد رشد مصرف برق داشتیم و بالطبع این میزان رشد مصرف هر شبکه برقی را دچار مشکل میکند. هشدارهایی که در 7-8 سال گذشته از سوی سندیکاها، انجمن‌ها و دیگر تشکلهای درباره وضعیت برق کشور و روند رو به نابودی این صنعت مطرح میشد، امسال ظهور یافت و شاهد خاموشی‌های گسترده بودیم. نکته اینک، متأسفانه بخش عمده‌ای از این خاموشی‌ها بر صنایع تحمیل شد. دولت به دلایل سیاسی از اینکه خاموشی‌ها را به داخل شهرها ببرد، پرهیز میکرد و در این میان، صنعت قربانی شد و عملاً جور این بحران را کشید. صنایع روزهای سختی را در تابستان گذراند و با این وضعیت نمیشد به تولید پرداخت؛ اما امروز موضوع این است که باید برای دو بحران پیش رو برنامه ریزی کرد: نخست اینکه در سال بعد باز هم شاهد این خاموشی‌ها خواهیم بود و اگر فرض را بر این بگذاریم که کمبود 13 هزار مگاواتی برق امسال افزایش نیابد، تولید همین 13 هزار مگاوات نیز به سادگی اتفاق نمی‌افتد و نیازمند حدود 7 میلیارد دلار سرمایه‌گذاری است. سرمایه‌گذاری در این زمینه بر عهده بخش خصوصی به ویژه شرکتهای بزرگ فولادی، نیروگاهها و پتروشیمی‌ها، صنایع مس و آلومینیوم و... گذاشته شده و آنها باید در تولید این نیروگاهها مشارکت داشته باشند. ناتوانی نفت در تامین گاز مورد نیاز نیروگاهها در زمستان به عنوان دومین بحران پیش رو نام است. در خوشبینانه‌ترین حالت، 50 میلیون متر مکعب نفت برای تولید روزانه گاز استان صرف میشود و مابقی از سوخت مایع تامین میشود و این سوخت مایع منجر به تعمیرات زیاد تجهیزات نیروگاهی خواهد شد.

لزوم تدبیراندیشی ویژه در شرایط ویژه کنونی

برای این شرایط ویژه باید تدابیر ویژه‌ای اندیشید، ما به دنبال این هستیم که برخی پیشنهادات را به عنوان دیدگاههای اتاق بازرگانی مشهد به عنوان اولویتهای لازم برای پیگیری به وزیر نفت اعلام نماییم.

- پیشنهادات کمیسیون انرژی برای مواجهه با بحران آب و برق شامل این موارد است:

- تلاش در جهت اصلاح اقتصاد صنعت آب و صنعت برق
- ایجاد تعادل و رعایت انصاف در زمان کمبود برق و اعمال خاموشی به صنایع خصوصاً شهرکهای صنعتی
- تشکیل اتاق گفتگوی وزارت نیرو و تشکلهای بخش خصوصی برای حل معضلات پیش آمده در صنعت آب و برق کشور
- حمایت واقعی از محصولات تولیدی داخل کشور با تاکید بر رقابت‌پذیری

- تسریع در تسویه بدهی‌های معوقه وزارت نیرو و ایجاد انضباط مالی در شرکت‌های تابعه برای پرداخت بدهی‌های معوق و جاری
- اتخاذ تدابیر خاص برای گره‌گشایی از انبوه قراردادهای متوقف و نیمه تمام که موجب بلا تکلیفی پیمانکاران و تولید کنندگان شده است
- تامین منابع و اعتبارات مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری و توسعه صنعت آب و برق در تدوین لایحه بودجه 1401
- تسهیل صادرات تجهیزات و خدمات فنی و مهندسی در زمینه صنعت آب و برق
- تلاش در جهت تغییر نگاه به سرمایه‌گذاران صنعت آب و برق و حمایت واقعی از ایشان با اصلاح قراردادهای خرید تضمینی
- مقررات زدایی برای اتصال دیزلهای موجود در واحدهای صنعتی به شبکه در زمان کمبود برق .
- ارائه راهکار مناسب برای منتفع کردن مستقیم واحدهای صنعتی در صورت همکاری با شبکه در زمان کمبود برق

قیمت برق ده لامپ معمولی برای 10 ساعت ، 500 تومان !

هم اکنون قیمت برق ده لامپ معمولی برای 10 ساعت ، 500 تومان است ، این رقم غیرطبیعی است و برای صنایع بزرگ و انرژی بر منجر به مصرف زیاد و عدم تولید و عدم اشتیاق برای سرمایه‌گذاری میشود. در صورت عدم اصلاح اقتصاد انرژی ، موضوعات به این سادگیها حل نخواهد شد. مساله اینجاست که در هنگام کمبود برق یا گاز ، اولین اقدام مربوط به قطعی‌ها برای شهرکهای صنعتی است ؛ در زمستان و در زمان کمبود گاز ، ابتدا گاز شهرکهای صنعتی قطع میگردد یکی از مشکلات اصلی این است که بخش دولتی بدون مشورت با بخش خصوصی در این زمینه‌ها تصمیم گیری میکند . اگر گفت و شنودی بین دولت و بخش خصوصی اتفاق بیفتد ، خصوصا در حوزه‌های تخصصی میتوان این معضلات را کم رنگتر کرد و تشکیل اتاق گفتگو در این زمینه و اهمیت دادن به آن میتواند در این حوزه اثرگذار باشد . مشکل اساسی دیگری که اشکال بسیاری ایجاد کرده ، بدهی‌های وزارت نیرو در بخش آب و برق به تولیدکنندگان و پیمانکاران است که نیاز است در این زمینه شاهد تسویه و در نهایت انضباط مالی وزارت نیرو باشیم تا بتوان برنامه ریزی درستی کرد و شرکتهای آب و برق منطقه‌ای نیز از ایجاد تعهد اضافی برای خود جلوگیری کنند . به دلیل افزایش قیمت دلار در سه مقطع سال های 91 ، 96 و 98 بسیاری از قراردادها به دلیل فاقد تعدیل بودن این شرایط ، با بحران مواجه و متوقف گردید . اتخاذ تدابیر خاص برای گره‌گشایی از این قراردادها یکی از مسائل کنونی است و تامین اعتبارات و منابع برای سرمایه‌گذاری در توسعه برق مساله مهم دیگری است . همچنین ، صادرات خدمات و تجهیزات فنی و مهندسی نیز موضوع مهم دیگری است که باید بدان توجه نمود ؛ با وجود محصولات و تولیدات مطلوبی که داریم متاسفانه محصولات ما در کشورهای مختلف آنقدر که باید ، استفاده نمیشود و نتوانسته ایم روی صادرات آنها تکیه چندانی داشته باشیم . امیدواریم این صادرات تسهیل یابد . منطقا و براساس شرایط نمیتوان از دولت انتظار سرمایه‌گذاری 7 میلیارد دلاری برای برطرف کردن خاموشی‌ها داشت ، این رقم در کنار 3 الی 4 میلیاردی که برای رشد سال بعد باید در نظر گرفته شود و نیز با محاسبه مقدار سرمایه‌گذاری مورد نیاز در شبکه توزیع برق و سرمایه‌گذاری در زمینه‌های آب و سوخت ، در مجموع رقمی حدود 50 میلیارد دلار میشود و مشخص است که نمیتوان انتظار داشت دولت این مقدار اعتبار را تخصیص دهد . در این شرایط فضا باید برای دیگران باز شود ؛ اما متاسفانه برخی از مسئولان در صنعت آب و برق ، دیدگاه پیمانکاری به این قضیه داشته و نگاه سرمایه‌گذاری ندارند . با این دیدگاه ، نمیتوان به نتیجه رسید . لازم است در قراردادهای خرید تضمینی این نگاه عوض گردد.

پیشنهاد ایجاد تشکلی از صنایع برای ایجاد واحد تولیدی برق

— در زمان بحران برق امسال ، خط مقدم جبران کننده کمبودها بخش صنعت و تولید بود و باید به طریقی از این اتفاق در سالهای پیش رو جلوگیری کرد . یکی از نکاتی که مطرح است اینکه شاید دولت در شرایط کنونی نتواند به طور مستقیم در سرمایه‌گذاری ورود کند ؛ اما میتوان در این زمینه همفکری کرد. یکی از پیشنهادات شاید این باشد که در قالب تشکلی از صنایع هر منطقه ، برای راه اندازی یک واحد تولید برق با مشارکت صنایع

سرمایه گذاری شود به این امید که از اتفاق رخ داده در سال جاری جلوگیری نمود. همچنین باید با مقایسه هزینه به این توجه کرد که عدم توقف تولید این صنایع چه آورده ای خواهد داشت. صنایع در این موضوع در معادلات خود میتوانند برنامه ریزی کنند. در بحث آب نیز، هزینه های تامین آب برای صنایع قابل توجه است و قیمت های واقعی برای تامین و انتقال آب زیاد است و چون قیمت آب با هزینه ها فاصله دارد، انگیزه کمتری برای سرمایه گذاری در این حوزه و مشارکت در چنین طرح هایی وجود دارد. در پروژه انتقال آب از خلیج فارس به استان اصفهان، قیمت هر متر مکعب آب 30 تا 35 هزار تومان است. از طرفی، وجود آب برای تولید بسیار حیاتی است؛ در صنعت فولاد شاید یک و نیم و در بدترین شرایط 2 درصد قیمت تمام شده محصول فولادی مربوط به هزینه آب باشد. در این زمینه پیشنهاد میشود: با طرح مطالبی در سطوح بالاتر با کمک به ایجاد بازار آب و انرژی موضوع را به این سمت ببریم که از آبی که در منطقه وجود دارد برای مصارف با ارزش تر و ایجاد ارزش افزوده بالاتر و اشتغال بیشتر استفاده نمود. شاید لازم است «کشاورزی محور توسعه باشد» را فراموش کنیم و به جای خودکفایی در محصولات کشاورزی و غذا، می بایست به سمت امنیت غذا برویم و برای امنیت غذا باید مسائل انرژی و... را در نظر بگیریم.

■ در زمینه آب متاسفانه هنوز مشکل را جدی نگرفته ایم. مساله خشک شدن دشت مشهد فاجعه است و حتی مسائل آبی فجیع تر از موضوع برق است؛ اما متاسفانه بحران در این زمینه هنوز ملموس نشده است. در بحث کشاورزی نیز تا زمانی که نگاه به این بخش اصلاح نشود، در همین وضعیت آبی قرار خواهیم داشت.

لزوم حمایت از طرح شیرین سازی آب در کویر

■ چند سال پیش طرح هایی در حوزه شیرین سازی آب در کویر برای یکی از شهرستان های جنوبی استان انجام گرفت و این موضوع را در کنار «مپنا» تا حدودی پیش رفت؛ اما به دلیل اینکه بودجه ای به این مساله اختصاص نیافت و عدم همراهی مسوولان آن شهرستان، موضوع متوقف شد. مساله این است که برای به دست آوردن آب آشامیدنی حتی در منطقه کویری میتوان اقدام کرد؛ بدون اینکه آب خلیج فارس را شیرین و منتقل نمود. میتوان آب شرب این مناطق کویری را فراهم کرد اما نکته این است که صنایعی در آن مناطق وجود دارد که با وضعیت اقلیمی آن منطقه سازگار نیست؛ مثل صنایع فولادی.

■ با توجه به فعالیت استارت اپ ها در حوزه کشاورزی مدرن: تا سال 2050 که جمعیت جهان به 9 میلیارد نفر میرسد، نیاز به سرمایه گذاری در حوزه کشاورزی داریم و اگر به این استارت اپها کمک شود میتوانند بحث کشاورزی مدرن را پیش ببرند. همچنین میتوان پیشنهاد و درخواست کرد که مسوولان برای کمک به بهینه سازی آب در کویر کمک نمایند تا به صورت پایلوت در نقطه ای انجام شود و سپس آن طرح را در دیگر نقاط پیش برد. موضوع دیگر، وضعیت شکننده شهرهاست؛ شهرهای کوچک به دلیل مشکلات آبی به مرور زمان مهاجرتهای زیادی خواهند داشت. باید به مساله آب توجه کرد. میتوان در یکی دو شهر خراسان رضوی به عنوان پایلوت این طرح را در پیش گرفت. حتی میتوان به عنوان پایلوت موضوع شیرین سازی آب در کویر و کشاورزی مدرن را همزمان انجام داد و کار را پیش برد. ما در وهله اول نیاز به تثبیت شرایط و بهبود سالانه 10 تا 20 درصد وضعیت آبی در هر سال داریم.

کاهش گازرسانی به نیروگاهها در زمستان جدی و احتمال قطعی برق

■ مساله کاهش گازرسانی به نیروگاهها در زمستان بدان معناست که در زمستان با کمبود برق نیز مواجه میشویم و باید جدا از دولت، خودمان هم برای حل مساله وارد موضوع شویم. از محل 40 هزار مگاوات تامین برق پیش بینی شده برای سال آینده، 10 هزار مگاوات از حوزه مدیریت مصرف و صرفه جویی خواهد بود، 10 هزار مگاوات برق باید توسط صنایع بزرگ تولید شود، 10 هزار مگاوات از محل انرژی های تجدیدپذیر و 10 هزار مگاوات از سوی وزارت نیرو. ظاهراً دولت در بخش مدیریت مصرف فکر خوبی کرده اما نکته این است که شرکتهای باید به ازای صرفه جویی در مدیریت مصرف برق و بهینه کردن مصرف خود، پاسخ مناسبی در زمان قطعی برق بگیرند تا برق آنها کمتر یا به تناسب قطع گردد. اما مکانیزم عملکردی این موضوع سخت است. باید ببینیم با توجه به نحوه قطعی برقها، چطور میتوان این موضوع را عملی کرد. اینکه برای کسی که صرفه جویی کرده کمتر قطعی اعمال شود، مهم است. احتمالاً شرکتهای حوزه انرژی در سال آینده دو مسؤلیت را خواهند داشت؛ نخست، مدیریت برق صنایع از محل 10 هزار مگاواتی که قرار است از سوی صنایع بزرگ تامین شود. مسؤل این کار، میتواند نهاد خصوصی مستقر در شهرکهای صنعتی باشد و

از طرفی، تحویل این برق به شرکتهای خصوصی انجام گیرد. این موضوع دارای ابعاد فکری و کاری زیادی است و باید پخته تر گردد و با رویکرد بهینه سازی به موضوع نگریسته شود.

ارائه مدلی برای تشویق به صرفه جویی انرژی در صنایع

— لازم است به موضوع جایزه استانی بر مبنای مدیریت مصرف و عملکرد انرژی در کمیسیون انرژی اتاق توجه کرد: برای 200 کیلووات صرفه جویی انرژی باید هزینه کمتری صرف کنیم. امروز حتی تعویض 10 عدد لامپ در کارخانه ای مثل فولاد خراسان، اثر خوبی در میزان مصرف برق در طول سال خواهد داشت. امیدواریم مدل این جایزه را در سال جاری انجام دهیم و با توجه به اینکه مدیریت مصرف از اولیتهای وزارت نیرو است، شاید این مدل بتواند نتایج خوبی رقم بزند.

— اولین مسئله این است که 10 هزار نیروگاه یک مگاواتی به صورت تولید پراکنده در کشور وجود دارد اما باید مقررات زدایی کرد تا این نیروگاهها برق خود را به شبکه توزیع برسانند. شبکه توزیع هم به راحتی میتواند این مقدار را مدیریت کند. مساله دوم صرفه جویی در برق چاه های کشاورزی است، میتوان پیشنهاد کرد به جای اینکه موتور برق چاه 24 ساعت کار کند، این مصرف در زمان کم باری شبکه صورت گیرد. در 6 الی 7 ساعتهای که شبکه برق مشکل کمبود ندارد، آب در استخر از طریق موتور برق ذخیره گردد و در طول روز استفاده شود. با این راه حلها میتوان تا حدودی از این بحران عبور کرد.

— بحرانی که امسال اتفاق افتاد، این هشدار را به شرکتهای و به خصوص صنایع بزرگ داده که شاید دیگر کمکی برای صنایع وجود نداشته باشد و بهتر است که خودشان به فکر خود باشند و فرصتهای جدیدی با استفاده از انرژی های نو رقم بزنند. خود سازمانها این ریسک و هشدار را درک کرده اند. این اتفاقها قطعاً در سالهای آینده هم رخ خواهد داد و احتمالی مبنی بر کاهش شدت این مشکلات وجود ندارد. شرکتهای به خاطر حفظ کسب و کار و برند و جایگاه خود حاضر به سرمایه گذاری در این زمینه هستند؛ بایستی ارتباط بین صنایع با تصمیم گیران به درستی برقرار شود. به نظر میرسد اگر قرار است پیشنهادی داده شود، لازم است کانال ارتباطی بین اتاقهای فکر و صنایع توسعه یابد؛ زیرا هیچ نهادی بهتر از خود سازمانها نمیتوانند در این زمینه کار کنند و پیشنهادهایی که از لایه های شرکتهای می آید شاید بهتر به نتیجه برسد.

لازمه بهینه کردن مصرف انرژی، گپ بین بخش تولید و مصرف است

— در جمع بندی مباحث مطروحه در این نشست با تاکید بر اهمیت انجام کار مطالعاتی در کمیسیون انرژی و تشکلهای حل بحران انرژی میتوان گفت: در شرایطی که در زمستان به دلیل کمبود گاز و در تابستان هم به دلیل کمبود آب نمیتوان تولید کرد و از طرفی، به خاطر کمبود نیروگاهها و خطوط انتقال و... شرایط خوبی نداریم، باید به سهم خود، کار اطلاعاتی مناسب انجام دهیم. شاید تنها راه حلی که میتوان برای ایجاد گپ بین بخش تولید و مصرف به آن امید داشت، بهینه کردن مصرف است. نکته اینکه عمده مصرف برق متاسفانه در بخش خانگی است. در بخش صنعتی با افراد محدود و مطلعی در تماسی هستیم اما در بخش خانگی با انبوهی از افراد روبرو میباشیم که شاید سخت باشد در بین آنها کاهش مصرف را از طریق مصرف بهینه ایجاد نمود. در زمینه جایزه بهینه سازی انرژی یا واحد نمونه انرژی هم باید در جلسات بعدی بررسی و جمع بندی لازم را انجام دهیم. مقررات زدایی برای واحدهای دیزلی مستقر در صنایع کار خوبی است؛ تعداد زیادی دیزل در صنایع وجود دارد که امکان تولید برق دارند اما ممکن است در زمان پیک بار، در کارخانه به مصرف نرسند و امکان این باشد که این برق به شبکه منتقل گردد. در این زمینه باید مقررات زدایی شود و قراردادهای خرید بهبود یابد تا با رغبتی که ایجاد می گردد، برق تولیدی آنها به شبکه توزیع انتقال یابد.

مصوبات جلسه:

در این جلسه مقرر گردید:

پیشنهادات کمیسیون انرژی برای مواجهه با بحران آب و برق طی نامه ای برای وزیر محترم نیرو و جناب آقای دکتر محرابیان تنظیم گردد و از طریق ریاست محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی جناب آقای مهندس شافعی ارسال شود.

حاضرین جلسه: آقایان: جوشش - اسماعیلی - سالمی - سروری - مدنی - عزیزیان - وارسته